

Sprawozdanie z pracy Pełnomocnika Wojewody Podkarpackiego do Spraw Mniejszości Narodowych i Etnicznych

1. Liczba spotkań ze środowiskami mniejszości narodowych i etnicznych, w tym organizowanych z inicjatywy pełnomocnika.

W 2021 r. zorganizowano spotkanie z przedstawicielami organizacji mniejszości narodowych i etnicznych w formie online. Tematem wiodącym spotkania były zagadnienia dotyczące Narodowego Spisu Powszechnego. W spotkaniu uczestniczyła Wojewoda Podkarpacki, pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Rzeszowie oraz przedstawiciele mniejszości ukraińskiej, romskiej, łemkowskiej. Spotkanie z przedstawicielami mniejszości ukraińskiej miało również miejsce podczas odwiedzin przez Pełnomocnika Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Przemyślu im. Markiana Szaszkewicza (ukraiński język nauczania).

2. Koordynowanie na obszarze województwa działań organów administracji rządowej, realizujących zadania na rzecz mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Zadania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych na terenie województwa podkarpackiego realizuje Kurator Oświaty, Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków oraz Policja. Przekazują one na bieżąco Pełnomocnikowi Wojewody Podkarpackiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych informacje na temat podjętych działań i efektach tych działań, dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych. Pełnomocnik monitoruje sytuację w zakresie bezpieczeństwa mniejszości narodowych i etnicznych. Współpracuje w tym zakresie z Pełnomocnikiem Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka w Policji. Przedstawiciel Kuratora Oświaty jest członkiem komisji oceniającej wnioski złożone do Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce. Przedstawiciele Kuratorium Oświaty uczestniczą w spotkaniach Podkarpackiej Szkoły Wolności i Tolerancji.

3. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw mniejszości i przeciwdziałanie ewentualnemu naruszeniu tych praw i dyskryminacji osób należących do mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie.

W 2021 r. po przerwie spowodowanej obostrzeniami związanymi ze stanem epidemii, wznowiła działalność Podkarpacka Szkoła Wolności i Tolerancji. Inicjatywa ta ma na celu propagowanie wśród młodzieży zasad tolerancji, wolności wypowiedzi i przeciwdziałaniu dyskryminacji. Od momentu powołania czyli od 2019 r. cyklicznie organizowane są spotkania z młodzieżą, gdzie dyskutowano na temat zagrożeń dla tolerancji i wolności, jakie występują w Polsce i Europie w świecie realnym i wirtualnym. W ramach Podkarpackiej Szkoły Wolności i Tolerancji odbywały się zajęcia z prawnikami, socjologami, psychologami, funkcjonariuszami Policji oraz Służby Więziennej a także historykami. Odbyły się debaty nt. mowy nienawiści, hejtu, stalkingu, współczesnych przejawów nietolerancji i dyskryminacji, a także dotyczące odpowiedzialności karnej, cywilnej oraz odpowiedzialności za zachowania godzące w wolności i prawa drugiego człowieka, jakie mogą zaistnieć w środowisku szkolnym. Rozważane były także przypadki tzw. zbrodni z nienawiści oraz zbrodni wojennych, celem wykazania do czego prowadzić może ekstremizm, nietolerancja, godzenie w godność człowieka.

4. Podejmowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie.

W 2021 r. zorganizowano posiedzenie Zespołu Kryzysowego dotyczącego sytuacji mniejszości romskiej w Mielcu. Spotkanie Zespołu Kryzysowego było następstwem bójki jaka miała miejsce w Mielcu w której uczestniczyła grupa mieszkańców pochodzenia romskiego. W spotkaniu brała udział Wojewoda Podkarpacki, Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych, przedstawiciele Policji, pomocy społecznej, Miasta Mielca oraz organizacji pozarządowych działających na terenie Mielca na rzecz mniejszości romskiej. Starano się wyjaśnić przyczynę tego incydentu oraz znaleźć skuteczne sposoby przeciwdziałania takim zachowaniom w przyszłości. Pełnomocnik interweniował również w Urzędzie Miasta Jasła oraz Komendzie Powiatowej Policji w Jasła. Interwencja dotyczyła sprawy mieszkaniowej oraz bezpieczeństwa rodziny romskiej z Jasła. Podejmował działania w Urzędzie Marszałkowskim dotyczące przyznania dotacji dla organizacji ukraińskiej na realizację zadań kulturalnych. Działania przyniosły pozytywny skutek. Prowadził akcję informacyjną dotyczącą zadbania o zapomniane mogiły zmarłych osób z pochodzących mniejszości narodowych i etnicznych.

5. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw osób posługujących się językiem regionalnym – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Nie dotyczy

6. Lista organizacji mniejszości narodowych i etnicznych, z którymi Pełnomocnik jest w stałym kontakcie:

- Stowarzyszenie Romów Bahtałe Roma w Jaśle,
- Stowarzyszenie Roma w Rzeszowie,
- Związek Ukraińców w Polsce Oddział w Przemyślu,
- Stowarzyszeniem Rodaków Rosji Galicja w Polsce w Rzeszowie.

7. Lista znanych Pełnomocnikowi organizacji i środowisk mniejszości narodowych i etnicznych działających na terenie województwa.

- Związek Ukraińców w Polsce, Oddział w Sanoku;
- Związek Ukraińskiej Młodzieży Niezależnej; Przemyśl,
- Stowarzyszenie „Ukraiński Dom Narodowy”; Przemyśl,
- Stowarzyszenie „Ukraińskie Dziedzictwo”; Przemyśl,
- Stowarzyszenie Parne Roma w Jaśle; Jasło,
- Stowarzyszenie Mniejszości Narodowej Romów w Stalowej Woli;
- Towarzystwo na Rzecz Rozwoju Muzeum Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej;
- Fundacja Centrum Historii Polskich Żydów; Dynów,
- Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Ziemi Dukielskiej „Sztetl Dukla”;
- Fundacja Chasydów Leżajsk-Polska; Leżajsk,

8. Współpraca Pełnomocnika z innymi instytucjami lub organizacjami, zajmującymi się problematyką mniejszościową – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie.

Pełnomocnik pozostaje w stałym kontakcie z pracownikami Kuratorium Oświaty w Rzeszowie w sprawach dotyczących realizacji zadań oświatowych kierowanych do mniejszości narodowych i etnicznych. Pełnomocnik współpracuje z organizacjami pozarządowymi które realizują zadania Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w 2021 r. na terenie Jasła, Przemyśla i Mielca. Udziela wsparcia merytorycznego w zakresie realizacji zadań Programu. Monitoruje pracę świetlic integracyjnych prowadzonych przez organizacje pozarządowe ze środków Programu.

9. **Udział Pełnomocnika lub innych osób zajmujących się sprawami mniejszości narodowych i etnicznych w organizowanych przez mniejszości narodowe i etniczne imprezach i spotkaniach, na które zostali zaproszeni w ramach kreowania pozytywnego wizerunku mniejszości narodowych i etnicznych (proszę wymienić).**

- Święto Objawienia (Jordan) – Parafia Archikatedralna w Przemyślu,
- Panachyda – Uroczystości z okazji Święta Ukraińskiej Pamięci Narodowej – Przemyśl,
- Udział w obchodach Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu – Wola Michowa, Rzeszów.
- Festiwal „Kalina zaprasza” w Kalnikowie,
- Przedświąteczne spotkanie w Ekumenicznym Domu Pomocy Społecznej w Prałkowcach,
- Mikołajki dla dzieci ze Zespołu Szkół Nr 2 w Przemyślu (szkoła z ukraińskim językiem nauczania).
- Festiwal Języka Rosyjskiego w Rzeszowie.

10. **Czy w minionym roku zaszła konieczność podjęcia przez Pełnomocnika interwencji w sytuacjach konfliktowych?**

tak   nie

11. **Jeśli odpowiedź na powyższe pytanie była twierdząca, proszę o krótkie opisanie poniżej interwencji (w tym mediacji) podjętych w takich sytuacjach.**

Interwencja dotyczyła sprawy mieszkaniowej oraz bezpieczeństwa rodziny romskiej z Jaśła. Występowano w tej sprawie zarówno do Urzędu Miasta w Jaśle z deklaracją wsparcia remontu mieszkania ze środków Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów oraz do Policji w Jaśle. Zgłoszenie do Policji dotyczyło poczucia zagrożenia bezpieczeństwa rodziny romskiej (babcia i wnuczka) ze strony sąsiadów.

12. Opis pozostałych najważniejszych działań podjętych przez Pełnomocnika w ostatnim roku, w tym m.in. opis wdrażanych programów dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych oraz działań podjętych w celu szerokiego informowania społeczeństwa większościowego o efektach działań w ramach Programu integracji¹

W 2021 r. realizowano na terenie województwa podkarpackiego „Program na rzecz integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030”. Wnioski do Programu złożyły zarówno jednostki samorządu terytorialnego (5) jak i organizacje pozarządowe (3), z tego jedna organizacja romska. Komisja oceniająca, powołana zarządzeniem Wojewody Podkarpackiego, pozytywnie oceniła 10 wniosków dotyczących zadań edukacyjnych i dwa wnioski remontowe. Decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wnioski te zostały zakwalifikowane do realizacji na terenie województwa podkarpackiego. Łącznie na realizację zadań edukacyjnych przyznano 363 tys. zł dotacji. Beneficjenci zrealizowali 12 zadań ze środków MSWiA na które wydatkowano 357 tys. zł. Realizowane zadania dotyczyły działalności świetlicowej, zakupu pomocy dydaktycznych czy też działań integracyjnych organizowanych przez szkoły ze środków Programu. Jedno zadanie realizowane przez stowarzyszenie romskie dotyczyło pokrycia kosztów opieki/edukacji przedszkolnej.

Pełnomocnik w 2021 r. prowadził monitoring pracy świetlic integracyjnych działających na terenie województwa podkarpackiego ze środków Programu. Przeprowadzono również jedną kontrolę realizacji zadań Programu w 2020 r. przez Stowarzyszenie Romów Bahtałe-Roma. Kontrola prowadzona wspólnie z Wydziałem Finansów i Budżetu Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego.

---

¹ Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w P

13. Inne uwagi

[tutaj wpisz zwięzłą wypowiedź, jeśli żadne z pól nie wypełniało treści sprawy]